

Een genderlens in de Defensienota 2018

Geachte leden van de Commissie Defensie,

Hartelijk dank voor de uitnodiging om onze visie te geven op de nieuwe Defensienota. Ik zal me even voorstellen: ik ben Anne-Floor Dekker, programma manager Gender, Vrede & Veiligheid bij WO=MEN Dutch Gender Platform. WO=MEN is een netwerk van zo'n 200 leden, waaronder grote ontwikkelingsorganisaties, vrouwenrechten- en diasporaorganisaties uit conflictgebieden, maar ook academici, journalisten, vrouwelijke (ex)militairen, reservisten en politievrouwen.

De nieuwe beleidsnota van Defensie biedt de kapstok voor het nieuwe defensiebeleid de komende jaren. In de woorden van de minister Bijleveld en staatssecretaris Visser wil Defensie weer vertrouwen in de mensen, in de organisatie en van de samenleving. Daarvoor zijn een aantal dingen nodig, waaronder kundigheid en betrouwbaarheid. Weten wat je doet en doen wat je zegt. **Maar met deze nieuwe beleidsnota missen de leden van WO=MEN coherentie met eerder gezette stappen en commitments van Defensie op het gebied van Gender, Vrede en Veiligheid.**

Rechtvaardige en slimme missies

WO=MEN kent het ministerie van Defensie vanuit het Nationaal Actieplan 1325. Samen met het ministerie van Buitenlandse Zaken coördineren wij dit plan, wat een nationale vertaling van VN Veiligheidsraadresolutie 1325 inhoudt. Het ministerie van Defensie is sinds jaar en dag ondertekenaar van het plan.

Resolutie 1325 is bijna 18 jaar geleden, in 2000, unaniem aangenomen door de VN Veiligheidsraad. Het onderstreept dat vrouwen, mannen, meisjes en jongens conflict op een andere manier ervaren en dus ook andere veiligheidsbehoeften hebben. Denk aan jongens en mannen die – omdat zij man zijn – worden gerekruteerd om de wapens op te pakken. Denk aan meisjes en vrouwen die niet kunnen vluchten, omdat zij in veel conflictgebieden geen eigen identiteitspapieren hebben. Of vrouwen die zonder mannelijke begeleiding vogelvrij worden verklaard.

De resolutie onderstreept daarnaast dat vrouwen, net als mannen, betekenisvol moeten kunnen participeren in vredesprocessen en wederopbouw. Omdat hun prioriteiten anders zijn, maar ook omdat gevarieerde onderhandelingssteams, beter resultaat opleveren.

Kortom, het implementeren van Resolutie 1325 is, naast rechtvaardig, voor de Defensieorganisatie ook vooral slim om te doen. Missies worden effectiever. Niet voor niets riep Nederland nog afgelopen maart als voorzitter van de VN Veiligheidsraad op tot betere implementatie van 1325 door lidstaten.

Defensie Actieplan 1325

Deze boodschap wordt ook uitgedragen door Defensie zelf, als ondertekenaar van het NAP 1325. Defensie heeft samen met BuZa jarenlange expertise opgebouwd over gender in operaties (zie de kennis opgebouwd door o.a. Leutenant Kolonel Ella van den Heuvel, de Nederlands-Spaanse Gender in Operations course, de uitwerking van de 3D approach (geïntegreerde benadering), etc.).

En begin 2017 kondigde Defensie nog aan met een **Defensie Actieplan 1325** te willen investeren in:

- 1) **Genderexpertise**, via basistrainingen, predeployment oefeningen, het aanstellen van gender focalpoints en van gender adviseurs in operaties. Zodat o.a. missieleiding tijdens de planning, uitvoer en evaluatie van een missie de veiligheidsbehoefte van de gehele lokale bevolking kent en daarop kan inspelen.
- 2) Ook zegde zij toe op verzoek van de Kamer, te zullen investeren in **diversiteit in de eenheden**, zodat die zijn toegerust om aan de diverse veiligheidsbehoeften te voldoen. Zoals bijvoorbeeld zo belangrijk is bij tegengaan van seksueel geweld als oorlogswapen, wat o.a. door oud-generaal Cammaert wordt benadrukt.
- 3) Ook heeft Nederland zich recent nog dankzij Defensie aangesloten bij het [Gender, Peace & Security Chiefs of Defence netwerk van de VN](#). En zo zijn er meer initiatieven van Defensie rond Gender, Vrede & Veiligheid op te noemen.

Doen wat je zegt en weten wat je doet

Hoewel cruciaal voor de slagkracht en effectiviteit van de organisatie, rept de nieuwe Defensienota met geen woord over deze investeringen. Bovendien mist de nota coherentie met de Geïntegreerde Buitenland en Veiligheid strategie, en met de recent uitgekomen BuHa-OS nota, waarin aandacht voor de gendered impact van conflict wel nadrukkelijk worden benoemd. Terwijl de Defensienota wel wordt gepresenteerd als onderdeel van een overkoepelend buitenlandbeleid.

Wat de leden van WO=MEN betreft **is een passage in deze nota dan ook onmisbaar** waarin Defensie aangeeft:

- 1) Hoe het ministerie van Defensie de komende periode **inzet op het verbeteren van genderkennis in de eigen organisatie**.
- 2) Hoe het ministerie van Defensie de komende periode **inzet op het aanstellen en behouden van meer vrouwen op betekenisvolle posities**.

Kortom, wij roepen het ministerie van Defensie op te doen wat ze al jaren zeggen en zich te herinneren wat ze doen.

Hartelijk dank voor uw aandacht.